

Novo leto prinaša tudi nove težave

Naša naloga pa je, da jih rešimo!

Ko analiziramo rezultate poslovanja v preteklem letu, lahko ugotovimo, da smo na številnih področjih dela dosegli pomembne rezultate. Tako smo v letu 1985 izdelali približno 10% več obutve, kot v prejšnjem letu. Več kot polovico izdelane obutve smo uspeli izvoziti na konvertibilno področje, približno četrtno na vzhod, četrtno pa smo prodali na domačem tržišču. Na domačem trgu smo imeli izjemno uspešno prodajno sezono pomlad-poletje, medtem ko bo sezona jesen-zima nekoliko manj uspešna, kljub temu pa nam je uspelo v MPM bistveno znižati zaloge.

Vse to so dejavniki, ki se bodo ob zaključnem računu po naših ocenah odrazili v nekaj večji akumulaciji, kot smo planirali; to pa nam je omogočilo, da smo ob koncu leta lahko izvršili ustrezen poracun osebnih dohodkov.

So pa stvari, ki jih lani nismo zadosti dobro razrešili. Še vedno smo v nekaterih primerih imeli težave s kvaliteto izdelane obutve in kot posledico reklamacije; kasnili smo s proizvodnjo pancercjev;

zaloge so se še vedno počasi obračale. Vse slabosti so nam prav gotovo nekoliko zmanjšale finančni rezultat; za v bodoče pa so prav v teh točkah rezerve, katere moramo izkoristiti.

Ko razmišljam o poslovanju v letu 1986, moram omeniti, da bomo poslovali v bistveno spremenjenih zunanjih pogojih gospodarjenja, po naši presoji, poslabšanih pogojih. Ti poslabšani pogoji se odražajo predvsem v naslednjem:

Nov devizni zakon

Od 1. jan. 1986 dalje ne razpolagamo več z devizami, katere ustvarimo z izvozom, ampak moramo devize takoj po prilivu odprodati pooblaščenim banki in jih odkupiti, ko želimo izvršiti plačilo v tujino. Letos bomo imeli uvozne pravice na osnovi našega uvoza v letu 1984. S tem se odpravlja neposredna povezava med uvozom in izvozom, kar je po našem mnenju slabo. Poudariti pa moram, da nov devizni zakon ne pomeni, da so bili vsi naši naporji za povečanje konvertibilnega izvoza v preteklosti za-

man. Daleč od tega! Veliki naporji za povečanje konvertibilnega izvoza nam namreč omogočajo, da lahko velik del svojih uvoznih potreb pokriva- mo z začasnim uvozom, saj nam je večina poslovnih partnerjev pripravljena financirati uvoženi material. Zadnja leta smo povečevali tudi naš izvoz preko dolgoročne proizvodne kooperacije. Oboje bo, ob spremenjenih deviznih predpisih, odločilno za našo oskrbo z materiali.

Tečaj in izvozne stimulacije.

V letu 1985 smo bili ponovno priča dejstvu, da je dinar v primerjavi z zahodnimi valutami devalviran manj, kot je bila domača inflacija. To pomeni, da smo izvozniki na konvertibilno področje v slabšem položaju. Bojimo se, da se bo taka tečajna politika v letu 1986 nadaljevala, še posebno, če imamo pred očmi uradne ocene, da bo inflacija največ 50%. Ob tem pa so se v zadnjih letih zniževale še izvozne stimulacije.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dve prvi občinski nagradi

Kot že veste, smo letos sodelovali na občinskem natečaju, ki je bil razpisan za nove izvozne usmerjene proizvodne programe v organizacijah združenega dela, in na natečaju za inovatorja leta v občini Škofja Loka.

Od skupno štirih prijavljenih je komisija za izbor inovatorjev leta nagradila s prvim mestom inovatorje naše delovne organizacije Janeza Špika, Jančeta Veharja in Viljema Kogovška, za izum izdelava vodila za izdelavo cevastih jermenov.

NOVACIJE

Prav tako so na natečaj za nove izvozne usmerjene programe v gospodarstvu občine prispele štiri prijave. Odbor za razvoj raziskovalne dejavnosti in svobodno menjavo dela je, na podlagi strokovnega mnenja projektnega sveta, dodelil prvo nagrado, v višini 420.000.— din, naši delovni organizaciji.

Za ustvarjene dosežke vsem čestitamo!

Karla KRIŽNAR

V Vukovaru je bila 5. januarja odprta nova prodajalna (več o tem v naslednji številki).

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Novo leto prinaša ...

Obremenitve gospodarstva.

Podatki, katere smo ob koncu leta dobili v DO, kažejo na težnjo po povečanju obremenitev tako bruto osebnih dohodkov delavcev, kot tudi po povečanju obremenitev dohodka DO. To pomeni, da si bo od kolača družba odrezala še več kot doslej, nam pa bo ostalo manj. To je sicer v nasprotju z opredelitvami dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in s parolami, katere je še pred letom dni uradna politika trosila vse vprek, vendar smo takih stvari že vajeni in nas ne presenečajo več.

Kaj lahko izboljšamo v našem poslovanju?

Edina smiselna pot je, da ne trošimo več časa in besed za kritiko stvari, na katere ne moremo prav nič vplivati in pogledamo, kaj lahko še izboljšamo v svojem poslovanju. Možnosti za izboljšanje nekatere stvari pa so še.

V letu 1986 načrtujemo izdelavo 2,3 milijona parov obutve; to bi ponovno pomenilo povečanje proizvodnje, z dobrim delom pa ta plan lahko dosežemo ali tudi presežemo.

Približno polovico te obutve naj bi izvozili na konvertibilno področje. Če bomo to dosegli, bo to veliko pomenilo za našo oskrbo z uvoženimi reprovizivnimi materiali.

Kot rečeno, družba s svojo ekonomsko politiko dohodkovno konvertibilnega izvoza ne spodbuja. To pa pomeni, da je boljši rezultat v izvozu odvisen predvsem od nas samih.

Kaj lahko storimo za to, da bi v bodoče za naše izdelke na zahodnih tržiščih dosegli boljše cene?

Rezerve za to so prav gotovo v izboljšanju posa-

meznih elementov našega nastopa na tržišču, in sicer:

— **Razvoj izdelkov:** prizadevati si moramo, da bodo naši izdelki po funkcionalnosti, designu, embalaži, itd. enakovredni izdelkom vodilnih svetovnih proizvajalcev.

— **Kvaliteta izdelkov** je izjemno pomembna. Predvsem za zahod, pa tudi za ostala tržišča mora biti izdelek brezhiben, brez najmanjših pomanjkljivosti ali napak. Tu imamo še nekaj rezerv.

— **Dobavni roki:** vsak kupec, predvsem pa zahodni, hoče dobiti izdelke točno takrat kot je zahteval v naročilu. Da smo sposobni točno izpolnjevati roke, smo v letu 1985 dokazali pri proizvodnji lahke obutve in pri proizvodnji tekaških čevljev. Nismo pa tega dosegli pri pancernih, kasnili smo tudi s surfom. Dokažimo v letošnjem letu tudi na teh programih, da smo sposobni točno planirati proizvodnjo in izpolniti roke.

— **Pravočasna nabava materialov:** pogosto sicer uspešno nabaviti materiale tako, da proizvodnja teče brez zastojev, vendar pa na žalost še vedno prevečkrat pride do tega, da se pojavijo zastoji ali zamujave v proizvodnji zaradi pomanjkanja materialov. Tega ne sme biti! Dokažimo, da smo sposobni materiale dobaviti v roku, ko le-te potrebuje.

— **Poslovni partnerji v tujini:** uspeh naše prodaje v tujini je veliko odvisen od dobrega dela naših poslovnih partnerjev. Uspeli smo si ustvariti precej stalen krog kupcev, s katerimi sodelujemo dalj časa in imamo ugled solidnega proizvajalca. Glejmo, da ne bomo tega ugleda zapravljali. Na drugi strani pa bomo morali v primerih, kjer posamezni kupci ne ustrezajo zahtevnosti na-

Za izvozno kolekcijo občinska nagrada

V kratkem času več rešitev

V preteklem mesecu je bil v naši delovni organizaciji interni natečaj za rešitev tehničnega problema — tekaška vez step-in. Komisija za inovacije je prejela štiri rešitve.

Idejne in funkcionalne sisteme avtomatskega zapiranja in odpiranja so komisiji za inovacije posredovali: Konrad Jereb, Marko Kavčič in Cveto Gruden, ki je pripravil kar dve rešitvi.

Komisija je s pomočjo strokovnih delavcev ocenila rešitve. Ugotovila je, da vse štiri rešitve idejno in funkcionalno ustrezajo pogojem razpisa in predlagatelj nagradila.

Karla KRIŽNAR

log, iskati tudi druge poslovne partnerje.

— **Tržno komuniciranje:** če bomo uspeli razviti dobre izdelke, jih kvalitetno in pravočasno izdelati in jih na primeren način prodati v tujino, moramo vse bolj poskrbeti tudi za to, da bodo tudi potrošniki obveščeni o tem, kakšen je naš izdelek, kje ga lahko nabavijo, itd.

To pomeni, da bomo morali tudi v področje tržnega komuniciranja (ekonomsko propagando, pospeševanje prodaje in publiciteto) vlagati vedno več truda in sredstev.

Prepričan sem, da lahko z uspešnim delom na vseh področjih, katera sem omenil, čez nekaj let dosežemo, da bomo na svetovnem trgu pomenili še več kot danes in da bomo za naše izdelke iztržili nekaj mark ali dolarjev več.

Prav nič ne bomo dosegli s tem, da bi svoje napake prikrivali z napakami drugih!

Če bomo tako izboljševali kvaliteto našega dela, se nam to ne bo obrestovalo samo pri izvozu na konvertibilno področje, ampak vsekakor tudi pri proizvodnji za vzhodna tržišča in pri proizvodnji za domači trg. Tudi tržišče Sovjetske zveze, kot naše največje vzhodno tržišče, bo v bodoče prav gotovo postalo vedno bolj zahtevno, tako glede modelov, kvalitete pa tudi cen. Pristisk na cene za prihodnje leto in zavlačevanje dogovorov je prav gotovo znak, da se bo to zgodilo. Domači trg pa postaja vedno bolj zahteven zaradi slabše kupne moči in za visoko ceno bomo morali potrošniku prav gotovo ponuditi kvaliteten, funkcionalen in lep čevljev.

Dobro delati se bo izplačalo.

Na referendumu v mesecu decembru smo sprejeli tudi nekatere spre-

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Ob rob sklepov delavskih svetov

Delavski sveti: TOZD Proizvodnja, TOZD Prodaja in DSSS so na svojih zadnjih sejah v letu

1985 potrdili predlog za izplačilo drugega poračuna osebnih dohodkov, s katerim bi dosegli

V začetku decembra smo sprejemali spremembe pomembnih samoupravnih aktov

(nadaljevanje z 2. strani)

membe v sistemu nagrajevanja, ki naj bi nas spodbudile k boljšemu delu. Pomembni sta predvsem dve:

Stimulacija na doseg plana oddelka in kvalitete. Ta stimulacija poenostavljena pomeni: za več izdelanih čevljev v enem dnevu oz. mesecu in za manjši odstotek škarta, osebni dohodek delavcev v oddelku lahko bistveno večji, lahko tudi do 30 in več odstotkov. Poleg tega pa delijo isto usodo z delavci oddelka tudi vsi ostali, ki opravljajo druge funkcije v poslovnem procesu. V primeru podpovprečnih rezultatov pa bo seveda osebni dohodek lahko tudi slabši. Kdor bo to dobro razmislil, bo gotovo ugotovil, da se izplača dobro delati in da se izplača prizadevati še za količino, izkoristiti delovni čas, saj bo tako prizadevanje tudi ustrezno nagrajeno.

Stimulacija na obračunu zalog: ta stimulacija, ki zajema samo tiste delavce, ki pri svojem delu neposredno vplivajo na obračun zalog, pomeni izboljšanje osebnega do-

hodka v primeru, če bodo dosegli boljše obračunje zalog od predvidenega, oz. poslabšanje v primeru počasnejšega obračunja zalog. Delovni organizaciji pa pomeni hitrejše obračunje zalog prihranek pri obrestih, ker je treba najemati manj kreditov, slabše obračunje zalog pa seveda izdatke (obresti) in s tem nižji dohodek.

Če bomo te opredelitive upoštevali vsi, sem prepričan, da lahko s pozitivnimi dosežki več kot nevtraliziramo negativen vpliv ekonomske politike, katerega pričakujemo. S poštenim delom vse leto se prav gotovo lahko nadejamo, da bi tudi ob prihodnjem novem letu lahko o svojem delu napravili pozitivno oceno. Dejstvo, da je kolektiv Alpine v preteklosti vedno bil kos svojim nalogam, me utrjuje v prepričanju, da bo tudi letos tako. Upoštevati pa moramo, da se rezultati našega dela ne ocenjujejo več po zirovskih ali jugoslovanskih kriterijih, ampak samo še v svetovnem merilu.

Tomaž KOŠIR

predvideno raven osebnih dohodkov v letu 1985 v primerjavi z našo konkurenco in delovnimi organizacijami v občini. To izplačilo pa je bilo izvršeno tudi ob predpostavki, da bomo dosegli načrtovan finančni rezultat in da ne poslabšujemo razmerja med osebnimi dohodki in akumulacijo, ki ga določa družbeni dogovor.

Obravnavali in sprejeli so plan za leto 1986. Poleg običajnih planov, so bili za leto 1986 posebej izdelani še mesečni plani za montaže, ki bodo osnova za obračun stimulacije na kvaliteto in v zvezi s tem so DS sprejeli tudi faktorje kakovosti. Posebej je bil obravnavan in sprejet tudi plan obratov zalog ter seznam del oz. nalog, na katerih je osebni dohodek delavcev odvisen od koeficienta obrata zalog.

Nadalje so vsi delavski sveti obravnavali in potrdili še povečanje urnih postavk za 100 %, koeficient uspešnosti delovne organizacije pa se zniža od 1,60 na 1,00. To pomeni okrog 25 % višje osebne dohodke v letu 1986; povprečje OD v začetku leta 1986 pa bi tako znašalo nekaj nad 60.000.— din.

Sprejete so bile višine stimulacij za prevoženi kilometer šoferjev in delavcev na službenem potovanju in višine prejemkov delavcev, ki so odvisne od povprečnega OD delavcev v gospodarstvu SR Slovenije v devetih mesecih prejšnjega leta. DS TOZD Proizvodnja je potrdil predlog razpisne komisije, da se na delo in naloge »individualni poslovodni organ — direktor TOZD Proizvodnja« imenuje Antona Klemenčiča, ki izpolnjuje vse pogoje razpisanih del in nalog, za dobo 4 let, od 1.1.1986 do 31.12.1989.

Za delovne naloge »vodenje proizvodnega oddelka šivalnice« je bila imenovana Martina Gre-

gorač, za dobo 4 let, ker izpolnjuje vse pogoje; na delovne naloge »vodenje proizvodnega oddelka termoplasti« pa se ne imenuje nikogar od prijavljenih kandidatov.

Zaradi nemotenega poteka dela pa se na ta dela in naloge razporedi Ciril Vidmar, ekonomski tehnik, za določen čas 1 leta od 1.1.1986 do 31.12.1986.

Potrjeni so bili še predlogi za odpise in 50 % znižanje cen kolekcije športne obutve, ki jo je v letošnji sezoni uporabljal kupec Slovenijašport.

Delavski svet TOZD Prodaja je sprejel še sklep, da se odobri investicija v prodajalni Novo mesto in sicer nakup lokala v izmeri 479 m², za 26 milijonov din.

Delavski svet DSSS je potrdil še višje cene za kosila za delavce Alpina 500.— din, za ostale pa 650.— din. Za zunanje delavce pa se povša tudi cena malic in sicer na 350.— din.

Delavski svet delovne organizacije pa je sprejel še samoupravni sporazum o temeljnih plana ekonomskih odnosov s tujino SR Slovenije za obdobje 1986—1990. Podprejo se usmeritve SR Slovenije na področju ekonomskih odnosov s tujino, vendar Alpina zaradi izredno intenzivnega povečevanja izvoza v dosedanjem razdobju planira 3 % letno rast konvertibilnega izvoza in priliva.

Sprejme se poslovnik o delu komisije za inovacije v predloženi vsebini, odobri plačilo kilometrine za prevoz Petru Jerebu za obisk TČS — oddelek v Žireh in odobri službeno potovanje v ZDA in Kanado Jožetu Bogataju, Tonetu Možini in Tonetu Kavčiču.

A. K.

The complex block contains several elements:

- A postage stamp from Italy (VILLA RITTI 300) with a circular postmark.
- A map of the Alpine region with handwritten notes and signatures.
- Handwritten signatures and names, including 'Tomaž Košir', 'Robi', and 'Emil'.
- Text fragments like 'Sestrieres', 'Alpina', and 'Iri'.
- A small stamp that says 'ROBERTO'.

Tokrat se nam je oglasila vsa jugoslovanska smučarska elita

DOGOVARJAMO SE - DOGOVORILI SMO SE

Investicije v TOZD Proizvodnja v letu 1986

Vsekakor bo za Alpino v letu 1986 največja investicija gradnja nove proizvodnje hale v Gorenji vasi in obnavljanje obstoječih proizvodnih in ostalih prostorov.

Ostale investicije so usmerjene še v dopolnitev opreme pri kooperantih, delno tudi v naših oddelkih in dokončanje investicij iz leta 1985. Od opreme — strojev predstavljata zdaleč največje zneske stroji za brizganje pancrjev in kopirka za orodjarno. V obeh primerih so izgledi za fizično dobavo šele v začetku leta 1987. Takrat bo potreba zanje še večja kot ja danes, saj bo dotrajanost obstoječih strojev še toliko večja, kajti delo je večinoma troizmensko.

Pri našem kooperantu »Tatjana Marinić« v Novem Marofu bomo postavili še tretji tekoči trak in s tem pridobili od maja 1986 dalje vse planirane zmogljivosti izdelave zgornjih delov obu-

tve, tako kot je bilo dogovorjeno.

V oddelku 624 bomo posodobili tehnologijo priprave obutve za direktno nalivanje PU na Desmi, kar zahteva krajša linija z ustrežno opremo.

V vzdrževalni službi se le zamenjajo ali dopolnijo manjši stroji in pa dotrajani osebni avtomobili.

Od investicijskega vzdrževanja bo najdražja menjava kritine na hali montaže in sekalnice, ki je od leta 1969. Istočasno planiramo tudi toplotno izolacijo ostrešja, saj je sedaj zaradi strehe v poletnih mesecih v hali vročina, pozimi pa izgubimo veliko drage toplotne energije.

Celotni investicijski plan je pravzaprav le nadaljevanje in uresničitev zastavljenih ciljev, ki so se nam v nekaj primerih odmikali. Z dokončanjem teh investicij bi dosegli v Alpini neko usklajenost med zmogljivostmi

oddelkov finalnih proizvodov in oddelkov za izdelavo zgornjih delov obutve, s katerimi dosežemo spricho sovlaganja dolgoročno sodelovanje v preskrbi z zgornjimi deli obutve.

Nadaljnje investiranje Alpine v prihodnjih nekaj letih pa naj bi bilo močnejše usmerjeno v kvalitetni razvoj, to je sodobnejšo opremo, boljšo tehnologijo, učinkovitejši nastop na tržišču, kar pa lahko dosežemo le z večjo produktivnostjo in boljšo kakovostjo izdelkov.

Anton KLEMENČIČ

Sašo Robič in Robert Žan uspešno štartala

Ta dva naša reprezentanta sta se sredi decembra oglasila v naši servisni delavnici, kjer so jima pripravljali čevlje. Robert in Sašo sta že kar na začetku sezone začela uspešno.

V evropskem pokalu sta bila med prvimi, od dvajsetega pa tja okoli tridesetega mesta sta se uvrščala kar pogosto.

Pogovor je tekel pred tekmovanji v La Villi, Madoni di Campiglio in Kranjski gori...

Kako torej ocenjujete ta štart?

Sašo Robič: »Zadovoljen sem, ker rezultati kažejo, da sem v formi.«

Robert Žan: »To, kar sem doslej dosegel, mi pomeni močno spodbudo za naprej.«

Prav zanimivo bi bilo izvedeti, kaj tema dvema mladima tekmovalcema pomeni, da imata v reprezentanci že svetovno uveljavljene smučarje: Križaja, Strela, Petroviča...

»To nama pomeni predvsem spodbudo, saj vsak trenutek lahko oceniva, koliko sva že napredovala. Na vsak način pa je najina želja, da se uvrščava do tridesetega mesta.«

Kaj pa menita o sodelovanju z Alpino, čevlji, serviserm?

Robert Žan: »Zelo v redu je, tudi čevlji so odlični, pa še servisermi se potrudijo, skratka, vse je zelo lepo urejeno.«

Sašo Robič: »Menim, da so stvari v Alpini urejene bolje, kot pri drugih firmah in da za nas zelo skrbijo. To velja tako za opremo, kot za sam odnos do tekmovalcev.«

Torej, naši — kar tako naprej — in srečno! N. P.

V prodajni mreži le v obetajoče prodajalne

V letu 1986 bomo v malo-prodajni mreži investirali skupno 130 milijonov din. Za investicije, to je novogradnje prodajaln in večje obnove je namenjenih 111 milijonov, za investicijsko vzdrževanje 10 milijonov, tehnično opremo 5 milijonov in za tekoče vzdrževanje 4 milijone dinarjev.

Med večjimi investicijami naj omenim le Ljubljano, prodajalno na Kraigherjevi ploščadi, Sarajevo III, kjer smo lokal že kupili in bo po novem letu primopredaja prostorov, v Slavonški Požegi, kjer je sedaj že prodajalna, jo bomo uredili, druga večja adaptacija bo v Celju, v Beogradu I bomo prodajalno na novo opremili in uredili še nekatere druge stvari.

Že iz kratkega finančnega prikaza je razvidno, da bo na razpolago malo sredstev, zato bomo le-ta porabili predvsem za nadaljevanje že začelih investicij, pri čemer je

izjema le Slavonška Požega.

Podobna strategija investiranja bo veljala tudi v prihodnje. Vlagali bomo v obstoječe prodajalne, v novogradnjo pa le na izredno obetajočih lokacijah.

To pomeni, da bomo proti analizirali tržišče, po načelih, ki smo jih določili že pred leti; to je, kakšna je absorpcijska moč določenega tržišča, ali preprosteje: koliko bo moč nekje prodati.

Zavedamo se, da še ne pokrivamo tržišča in da so še mesta, kjer bi bilo dobro imeti prodajalno. Tako sedaj nimamo prodajalne v Makedoniji, kjer je, zlasti v Skopju, velika možnost prodaje. Takih investicij se bomo lotili, če bomo dobili primerno lokacijo za prodajalno.

Torej, naša investicijska politika bo dokaj prilagodljiva, čeprav so naše usmeritve sicer dokaj jasne. Ivan CAPUDER

Sašo Robič in Robert Žan v naši servisni delavnici

Veliko smo odvisni
od realnega tečaja dinarja

Uspešno v Holandiji

Pred nekaj leti smo pričeli sodelovati s holandsko firmo Aspo. Posel se je od skromnih začetkov hitro razširil, tako da bo po predvidevanjih za leto 1986 dosegel 330.000 parov. Od tega bo 60 % ženske obutve, 40 % pa v programu Kolorado.

Firma Aspo prodaja na Nizozemskem in nekaj tudi v sosednjih državah letno 5,5 milijona parov obutve. To obutev v glavnem kupuje v Jugoslaviji, Italiji in Portugalski. Po prometu je največja tovrstna firma na Nizozemskem. Deluje po sistemu minimalnih stroškov in velikem prometu. V prodaji delajo samo štirje ljudje. Skupno pa zaposlujejo okrog dvajset ljudi.

Značilno za tega kupca je izredno dobro poznavanje tržnih razmer in zaradi tega v prodaji vedno dosežejo planirane količine.

Da dosežajo tudi rezultate, pa morajo pripraviti holandskim razmeram primeren ponudbo — tako po vrsti izdelka, kakor tudi po cenah. Izredno neugodno za nas proizvajalce je prilagajanje zahtevam končnih kupcev glede oznak. Večji kupci zahtevajo svoje etiketiranje.

Velike težave imamo tudi pri vključevanju v njihove cenovne zahteve. Nizozemska je država, ki ne pozna inflacije, tu vlada popolnoma svobodno tržišče.

Ob našem obisku v Holandiji decembra, so tekli dogovori o cenah za sezono jesenzima 1986. Kljub temu, da smo uspeli nekoliko dvigniti naše cene, še vedno niso dovolj visoke, da bi lahko pokrili naše hitro rastoče stroške in režijo v celoti. V času, ko nam družba skozi rast te-

čajev priznava samo 40—70 % inflacije, se nam škarje med stroški proizvodnje in izkopičkom v dinarjih zmeraj bolj odpirajo. Celoten naš izvoz na Zahod in še bolj na Vzhod postaja dohodkovno vedno slabši. Ob tem pa ugotavljamo, da je tudi konkurenca na domačem trgu vedno bolj neizprosna in ne daje več velike akumulacije. Vse to kaže, kako je poslovanje odvisno od naše ekonomske politike.

Tudi to leto ne pričakujemo, da bi dosegli realni tečaj dinarja in s tem ustrezno dohodkovno stimulacijo izvoznikov. Treba bo izkoristiti vse rezerve znotraj delovne organizacije, da bomo ohranili pozitivne poslovne rezultate in preživel trenuten zelo slabe čase za izvoznike.

Vendar pa se moramo vsi skupaj zavedati, da je izvoz še vedno naš edini izhod — tako delovne organizacije, kakor tudi družbe. Zaradi tega pričakujem proti koncu naslednjega leta že prve pozitivne premike v prid stimuliranja izvoza. Vsem je namreč jasno, da trenutno sprejeti predpisi nikakor ne bodo spodbujali izvoza in bo naša skupna devizna blagajna kmalu prazna. Tako bo vsekakor treba poiskati take načine in spodbude, da bomo končno prišli do dohodkovnega motiva izvoza.

Bojan STARMAN

Aktualni intervju

Naša današnja odločitev v luči leta 1990

»Zaradi vplivov okolja je planirati vse težje,« zatrdi Tone Eniko že kar na začetku...

»Okolje, ki je med drugim tudi jugoslovanska politika, je vse težje predvidljivo. Toda plan naj bo tak, da bo tudi v takih razmerah prispeval k uspešnemu poslovanju.«

Kako naj to naredimo?

»Razpolagamo že z veliko podatki, ki jih zanemarjamo. Če bi jih uporabili pri poslovnih odločitvah, bi bilo marsikaj drugače.«

Naše stališče bi moralo biti: čimbolj natančno predvideti posledice današnjih odločitev.«

Morda kakšno besedo več o tem?

»Ločiti moramo planiranje od operativnega planiranja. Naša naloga je, da čimbolj natančno predvidimo vplive okolja, o katerem smo že govorili.«

Tudi v sistemu »galopirajoče« inflacije skušamo vendarle upoštevati ugotovitve (načela), ki veljajo za tovrstne razmere. Konkretno in na primer — uporabljati LIFO metodo, po kateri gre zadnji material prvi ven — po zadnjih cenah...

— vpraševati se, kaj glede na inflacijo in ostalo okolje napraviti

— dolgoročno sodelovanje z dobavitelji materialov

— čimveč sredstev pokrivati z dolgoročnimi viri (dolgoročni krediti in lastna sredstva — viri).«

Človek ima občutek, da je planiranje v naših razmerah nesmiselno?

»Tudi v nepredvidljivem okolju ima planiranje svoj pomen in smisel, če vključimo elemente, ki vodijo k uspešnejšemu poslovanju.«

Kaj lahko to petletno obdobje pomeni?

»Postaviti moramo trdne osnove, da bomo lahko v svetu kaj pomenili. Torej postaviti temelje za 75 % izvoz proizvodnje, oz. 50 % na konvertibilno tržišče. To potegne za seboj veliko in zahteva od nas marsikaj.«

Ostaja polno vprašanj, industrija se seli, kako bo z oskrbo, akumulacijo, osebnimi dohodki.«

Kaj nam preostaja?

»Če bomo delali smotrno, lahko upamo, da bo naše kvalitetne izdelke možno prodati na svetovnem tržišču, torej po svetovnih cenah. Pri tem moramo težiti, da bomo prodajali v višjih cenovnih razredih.«

Gre za celovitost naše kvalitete: kvalitetno trženje, kvalitetno proizvodnjo.

Iz tega izhaja, da ne širimo montažnih zmogljivosti, temveč vlagamo v pripravo, šivalnice...

Toda še vedno se nismo opredelili, ali kupiti super stroj, ali vendarle delati (in konkurirati) s poceni delovno silo.«

Tu so torej stroški, devize?

»Vemo, da bomo naslednjih pet let z devizami zelo omejeni. Oživiljanja še ni videti. Smo pa izredno močan uvoznik, ob tem pa okolje ne stimulira posebno svetovnih proizvajalcev.«

Kakšna je torej pot?

»Sigurno zelo fleksibilen (prilagodljiv) plan, usmerjen dolgoročno. S togostjo ne bomo nič dosegli.«

Zavedati pa se moramo, da današnja odločitev vpliva na naše možnosti v letu 1990. Zato pa moramo temeljito ugotoviti, kje smo,« je zaključil Tone Eniko.

N. P.

Kvaliteta je pogoj za dober izvoz

KAKO USTVARJAMO

Leto se izteka, podoben je utrip, ki sem ga občutil

Od prevzema materiala do kave je dolga pot

Kaj se dogaja pred Novim letom, sem se vprašal. Tole ne bo analiza, niti strokovna ocena dogajanj.

Sprehod pa je le; tu in tam »ocvirki«...

Pri Jerneju Peternelju v prevzemnem oddelku je razmeroma

mišljajo le o plači, temveč tudi kaj o delovnih pogojih. Kdaj bodo odsesevalne naprave?

Človek se mora nekoliko neprijetno počutiti pred temi pločevinastimi zasloni.

»Toda že septembra so nam obljubili, da bodo odsesevalne

Poslovno leto zaključujemo z dokaj sprotnimi dobavami materiala

mirno. Kaj neki se dogaja? »Zares, letos kaže, da so dobave materialov bolj sprotne in je drugače kot lani, ko smo prav pred novim letom imeli veliko dela. Kaže, da so se na to vsi pripravili, posebno v skladiščih, kjer bodo imeli te dni inventure, je nerodno, če v zadnjem hipu prihaja veliko materiala. Vendar še pričakujem material za Beneco...«
V prirobnici, ki predstavlja nekako začetek proizvodnje, so še kar zadovoljni.

Prej smo delali za Evelyn, velike količine, sedaj za domače tržišče. Proizvodnja kar dobro teče, posebnih težav ni. Le na prihranek pri materialu so premalo nagrajeni, povedo.

Lojze Poljanšek je kratek: »Vse je okej. Kaj pričakujem? najbolj se bo »klalo« tedaj, ko se bo menjala proizvodnja. Pri sekanju umetnih materialov je treba manj delavcev; če so materiali naravni, je dela veliko več. Mi tu se moramo prilagajati trakovom. Včasih delamo tudi kaj na rezervo.

Z materiali trenutno nimamo težav, kar pa zadeva normative in prihranke pa trdim, da so veliko boljši (spodbudnejši) individualni prihranki, kakor skupinski (oddelčni). Moram reči, da se večino sučemo v krogu, od katerega smo medsebojno odvisni: količina — material — delovna sila.«

V težki šivalnici menjavajo proizvodnjo; od vzorcev in »copat« za pancerce, dopustov, na Jean Janina, itd. Stvari se dobro odvijajo; Ljudje — za razliko od zadnjega sprehoda — ne raz-

naprave delale, pa ni še nič. Sicer pa ni čudno, saj delajo... če bi mi delali tako, še za sol ne bi zaslužili. Da ne bo pomote: ne gre za naše delavce!

Ustavim se pri štrobi izdelavi — šivanje steljk. Norma zahtevna, roke trpijo...

Smo ravno na pragu nove proizvodnje, zvemo v sekalnici. Pričakujemo veliko premikov že v prvih dneh novega leta.

Proizvodnja obutve ze Evelyn v montaži vliva dobro voljo. Dosti se naredi, ni izmeta.

»To je pogoj za dobro storilnost, kakovost in red«, pove Vinco Podobnik.

Tu so novi stroji, elektronski. Dva stroja za oblikovanje optja. Premalo je cenjeno to delo, izvem mimogrede...

»Spizenzwickmaschine« — stroj za cvikanje konic, kar dva sta tu, dobro delata«, meni Franc Filipič. »Stroj za pribijanje peta je zahteven, saj se je treba tu priučevati kar dva meseca«, trdi Franc Dolinar in ni zadovoljen. »Stroj je že dober, toda nič se ne pozna pri grupi in plači. Nekateri na drugi strani po pol leta dela na drugih fazah, zaslužijo ravno toliko.«

»Proizvodnja res dobro teče«, nadaljuje Vinco Podobnik, »toda na eni izmeni smo morali zmanjševati proizvodnjo, ker obrat Gorenja vas zaradi pomanjkanja materialov ni mogel izdelati dovolj gornjih delov. To je škoda.«

Obeti? »Moram reči, da so slabi. Pred nami je izdelava kolek-

V težki šivalnici se sprašujejo, kdaj bodo urejene odsesevalne naprave

Pri naravnih materialih je potrebno več znanja in pozornosti

Vstava opetnikov

Stroji so v redu, le sestavni deli niso vedno najboljše pripravljani

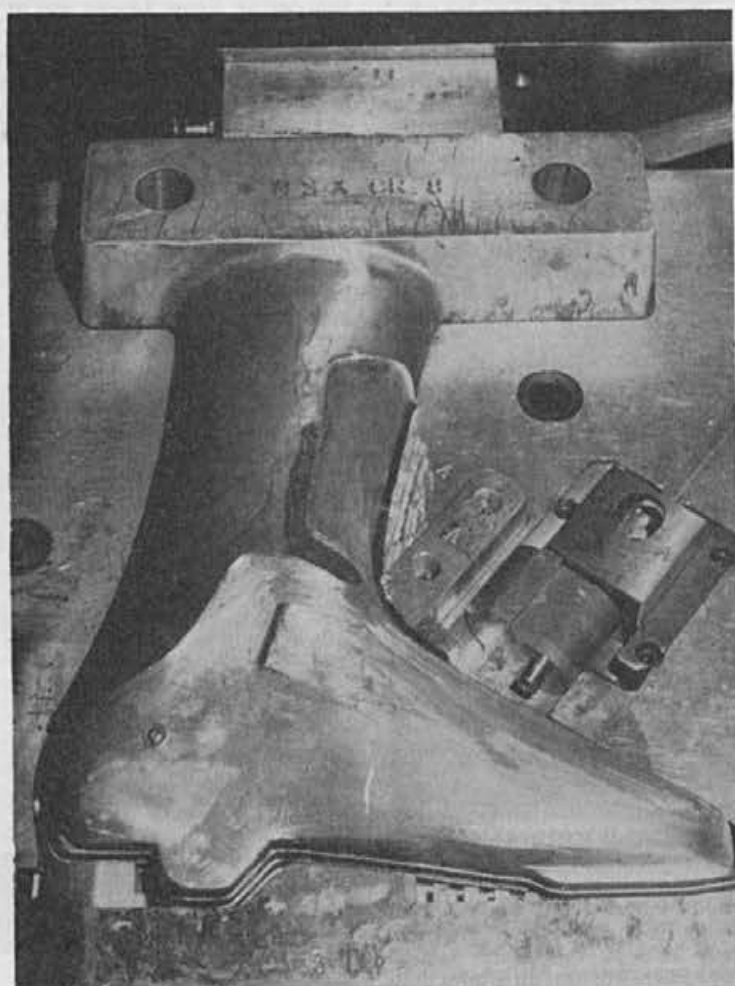
Stroja za cvikanje konic sta zelo dobrodošla

Skarta je manj, pravi Franc Mur

Darinka Čadež popravlja reklamacije zgornjih delov

Orodje za nov smučarski čevlji, ki naj bi ga uspešno prodajali na ameriškem tržišču.

cije za pomlad-poletje; ročno cvikanje opank, menjave ljudi, ki bodo nezadovoljni...»

Finiš: kot drugje, je tudi tu važno, kakšne so serije. »Imamo dobro povezavo z montažo; kar ni dobro, vrnemo, da se popravi. Defektov ni. »Šarè«, ki je bila prejšnja leta v omari, tudi ni«, ocenjuje Lojze Strlič.

Vstava opetnikov, dobrovoljna dekleta... Ko povprašam o delu, se zamislijo: Stvari ne gredo najboljše skupaj, trdijo, vsaj v začetku. Toda norma je 1500 parov dnevno. Ni malo, če nagaja!

Tudi na strojih za oblikovanje opetja pripombe: »Tudi tu nagaja; gornji del se guba: potem je treba stvari razdirati in čas hiti.« Torej nepotrební stroški; kje so vzroki?

»Reklamacij trenutno ni veliko«, povesta Darinka Čadež v pri krojevalnici in Franc Mur v montaži.

Sicer je največ odlepljenj peta, neenakih gornjih delov, kombinacija naravnega in umetnega materiala, ki »ne sliši« najbolj skupaj, itd.

V orodjarni je mrzlično. Pravkar so skončali zahtevno orodje za nekoliko spremenjen model MSX za ZDA in vzorci bodo osnova za nadaljnje dogovarjanje s kupci. Stvar je bila, kot kaže, zahtevna, saj so orodje ob vsej, že dokaj izpopolnjeni domači

tehnologiji in znanju, lahko izdelali s pomočjo Ete iz Cerkna, ki ima tudi tako imenovano žično erozijo. Sprememb je kar veliko, preden je odlitek gotov...»

Povprašam, kako bo z nagrajevanjem takih projektov. Sigurno se bo poznalo pri obračunu?!

Toda hip za tem vprašanje: Kako lahko v prodajalnah nekateri zaslužijo skoraj 18 starih milijonov? To da misliti — ob globokem vtisu ustvarjalnosti...»

Pa pustimo analize pristojnim!

Tudi v »plastiki« je mirneje.

Najvišji vrh proizvodnje, ko so delali na štiri izmene, je mimo. Teče proizvodnja za domače tržišče; kakšnih večjih težav ni čutiti...»

Pri koncu smo; namreč v ekspeditu. Nalagajo škornje za Sovjetsko zvezo, za domače trgovine le še pancernje in apreski. Tudi tu ni toliko dela, kot v preteklih mesecih, ko je bila potrebna stalna pomoč tudi iz drugih služb. Ko se vračam, zavijem v kuhinjo. Ko temeljito zaslužim, mi prijazno ponudijo kavo, pozabim nanjo...»

Pa vseeno: Vsem v novem letu uspehov obilo, pa potrpljenja in še kaj. Vsega bo potrebno. To niso fraze.

Nejko Podobnik

Ključ v svet je naša velika odgovornost

RAZGOVOR ZA UREDNIKOVO MIZO na temo: **OCE-NUJEMO S POGLEDOM V PRIHODNOST** sta vodila Nejk Podobnik in Tatjana Mohorič, zapiske je pripravila Anuška Kavčič.

Sodelovali so: Venceslav Kristan, Tone Eniko, Nataša Demšar, Jernej Peternelj in Milomirka Gnjatovič.

1. Kateri so po vašem mnenju v tem trenutku najbolj pereči problemi? Kako delati v prihodnje, do bo težav manj?

Venceslav KRISTAN:

Ko govorimo o težavah, bi najprej omenil, da je čudno, da smo imeli kar dva zelo močna poročila v zadnjih dveh mesecih, celo leto pa zelo nizke osebne dohodke. Mislim, da s tako politiko, ko inflacija tudi prispeva svoje, v bodoče ne bi več kazalo nadaljevati.

V zvezi z delom na naši liniji lahko rečem, da smo edini, ki nismo še uspeli doseči plana in ga bomo komaj. Svoje je prispevalo tudi to, ko je morala redna montaža pomagati pri izdelavi stolarske kolekcije vzorcev, čeprav je to dobro in bo prav gotovo prispevalo, da bo drugo leto s tem manj težav. Seveda bi bilo še boljše, če bi imeli poizkusno proizvodnjo 200 parov in bi tu ugotovili morebitne napake in odpravili določene težave.

Kasnimo pa v glavnem zato, ker smo pomladi prepozno začeli in zato, ker v Alpini niti v petih letih nismo razvili nekega modela, ki bi ga lahko delali naprej. Tako smo prisiljeni upoštevati modne težnje in s tem predelovati forme na zadnji vstop, kar je zahteva v zadnjem času. Ni bilo modela, s katerim ne bi imeli tudi težav z izdelavo. Zaradi materialov letos nismo imeli večjih težav, tako kot je bilo prejšnja leta; seveda pa večkrat ni bilo ustreznih sestavnih delov, oziroma smo jih, v cilju zmanjšati zaloge, dobivali v komaj zadostnih količinah. Če gledam proizvodnjo kot celoto, ugotavljam, da so bile večkrat težave zaradi neustreznega materiala (umetni materiali, materiali za surf, ipd.).

Drugače pa ocenjujem odnose med linijami podobno, kot je bilo pred leti med tozdi, čeprav je

seveda sedaj potrebno manj administracije, kar je prav gotovo dobro. Čutiti pa je neko nestrpnost, vendar vseeno kar uspešno sodelujemo. Določene člene v tej verigi pa bo potrebno še ojačati, saj vemo, da je veriga toliko močna, kot je močan najšibkejši člen. Pomembno je, da imamo tak program oz. model, ki ga je določena struktura ljudi sposobna obvladati.

Drugače pa mislim, da smo se pri sindikatu o problemih proizvodnje letos premalo pogovarjali. Obremenjeni smo bili z drugimi zadevami in sicer smo obravnavali največ zahtevkov za varstvo pravic delavcev, o katerih smo svoje mnenje predlagali delavskemu svetu, ki je nato odločil o zahtevku tudi na podlagi našega mnenja.

Glede delovanja samoupravnih delovnih skupin bi poudaril, da se je izkazalo, da je za nas bolje, če manj »samoupravljamo« in več delamo, saj le z delom lahko dosežemo boljši finančni rezultat. To pa je odvisno tudi od dobrega vodstva in če je »komanda« dobra, niti ni pomembno, kdo jo da, ljudje jo sprejmejo in rezultat je tu. Brez pomena je imeti neke sestanke, če smo po sestankih ravno takšni, kot smo bili prej. Menim, da so oddelčni sestanki »bolj zdravi«, kot na primer zbori delavcev in te sestanke skličemo po potrebi, zanimivi pa so prav za vse delavce, saj na njih obravnavamo naše probleme.

Jernej PETERNELJ:

Največji problem, s katerim smo se letos srečevali v nabavi, so bile zaloge. Vprašljivo pa je, koliko je sama nabava tista, ki vpliva na te zaloge. Velikokrat se zgodi, da nek material naročimo in dobimo, artikel pa je medtem odpovedan, ali spremenjen. Prav gotovo je planska služba tu

precej bolj odgovorna. V zadnjem času pa se je situacija tudi na tem področju močno izboljšala in zaloge so se zmanjšale.

Drugi problem je nezainteresiranost in neodgovornost za opravljanje določenih del in nalog, kajti to je stvar, ki veliko vpliva na vse te probleme. Tudi medsebojne odnose bi morali še izboljšati; disciplina popušča. Omenil bi še, da smo v nagrajevanju ravno v tem delu skupnih služb ostali precej zadaj in gotovo tudi to vpliva na nezadovoljstvo in medsebojne odnose.

Drugače pa so se stvari v zadnjem času precej izboljšale; nabavljiva se res samo tisto, kar proizvodnja potrebuje, predvsem pa je pomembno to, da ne prihaja do menjav v času, ko je material že naročen.

Na naših sestankih smo dostikrat razpravljali prav o tem. Dogovorili smo se o mnogih pomembnih zadevah in če bomo vse delali tako, kot smo sklenili, uspeh prav gotovo ne bo izostal. Novo organizacijo (dva komercialna sektorja) ocenjujem kot dobro potezo, ljudje bodo bolj zainteresirani, in to bi se moralo v praksi odraziti na uspehih.

Tone ENIKO:

Prav gotovo je pomembno, da vsi sodelujemo, da ustvarimo nek proizvod in ga prodamo ter dosežemo določen iztržek.

Pred leti je bilo veliko pomanjkanje delavcev v neposredni proizvodnji, kar smo skušali reševati z zmanjševanjem režije in poudarkom na boljšem nagrajevanju proizvodnih delavcev, kar menim, da je bilo upravičeno. Vendar v tem času in z razvojem, lahko ugotavljamo, da se je precej administrativnega dela skrčilo, ostalo pa je vedno več zahtevnejših del na vseh področjih dela in v vseh sektorjih.

Tako smo se tudi na sindikatu pogovarjali predvsem o tem, da je nagrajevanje prav delovne skupnosti, postalo zelo problematično. Povsod so se uvajali neki dodatki in stimulacije. Tako spremljamo osebne dohodke na ravni delovne organizacije, v primerjavi s povprečjem SRS v gospodarstvu in vemo, da ga približno dosegamo. Določeni deli, zlasti v skupnih službah, pa vedno zaostajamo za tem povprečjem. Po drugi strani pa lahko rečemo, da tudi te službe vplivajo na končni rezultat in to precej, lahko pa bi še bolj. Seveda bo temu dejstvu morala slediti tudi politika nagrajevanja.

Z novim letom prehajamo na precejšnje spremembe v nagrajevanju. Tu so premiki, ki pa jih moramo narediti, če hočemo zagotavljati še boljšo in kvalitetnejšo proizvodnjo.

Prav je, da se je to vneslo v sistem nagrajevanja. Prav je tudi, da se je v sistem nagrajevanja vnesla stimulacija na koeficient

obračanja zalog, čeprav dobro vemo, da samo nekaj ljudi ne more vplivati in odločati o zalogah.

Vendar tudi v tem sistemu zopet ni precej ljudi, ki delajo v delovni skupnosti skupnih služb in bati se je, da bo prišlo do situacije, da bo večina ljudi že nagrajevana po nekih stimulacijah in ne bo več spodbudnega interesa, da bi se stvari uredile tudi za manjšino. Drugi problem pa je tudi v tem, da smo razmerja, ki smo jih določili v začetku (leta 1977) že precej porušili s tem, ko se je vneslo ogromno sprememb in tu mislim, da zadeve ne tečejo tako, kot bi morale.

Menim, da nadgrajujemo nek sistem, ki je na rahlih temeljih in na ta račun je resnično prizadet del delavcev skupnih služb.

Sistema nagrajevanja se je torej potrebno lotiti celovito (kompleksno) in ne po delih (parcialno), kot se to dogaja sedaj, čeprav smo z uvedbo sistema stimulacij, ki jih uvajamo z novim letom, gotovo naredili korak naprej.

Praksa je, da so pri nas vse stimulacije samo pozitivne in jih kot takšne ljudje tudi jemljejo (razen norme).

Glede reorganizacije prodajnega in nabavnega sektorja menim, da bo imela sprememba pozitiven učinek, lahko pa da ta učinek v praksi ne bo vedno tako pozitiven. Same organizacijske spremembe še ne zagotavljajo izboljšanja stanja. Zagotoviti moramo predvsem natančno razdelitev nalog in odgovornosti — tega pa še nismo razmejili. Zadolžitve in odgovornosti so razjasnjene v samem vodstvu, na nižjih delovnih opravilih pa tega še nismo izpeljali.

Glede nagrajevanja in osebnih dohodkov bi poudaril, da se za letos moramo strinjati s takšno politiko nižjih OD med letom, na koncu, ko je bilo to možno, pa smo izplačali nekaj več, kot običajno. Seveda pa bomo morali za naprej bolj gledati, da

bi to razmerje nekoliko spremeni, čeprav smo delovna organizacija, ki ustvarja velik del realizacije šele konec leta. Za letos pa se je sindikalna organizacija strinjala s takšno politiko.

Kar zadeva prihodnost, se bojim, da izvoz, tako kot dosedaj, ne bo tudi ustrezno stimuliran in tako bomo »ceho« plačevali mi, ki si prizadevamo za čimvečji izvoz, kar je naša osnovna usmeritev in edino prava poslovna logika: jugoslovska notranja politika pa je še vedno usmerjena v reševanje političnih in socialnih problemov.

Pred časom so predstavljale največji problem devize in zelo smo se zavzeli, da smo dobili tržišče, sedaj bi ta rezultat nadgradili še s prodorom v višje cenovne razrede. Zaloge naj bi zmanjšali in končno ugotovili, kakšne so normalne zaloge, ki zaradi sezonskega značaja morajo biti.

Obstajajo pa še drugi dejavniki, na katere moramo računati. Se posebej bi poudaril stroške, kjer bi lahko naredili še marsikaj. Omenil bi še stroške, pri katerih lahko delavci delovne skupnosti skupnih služb največ prispevamo; to so tisti stroški, ki ne nastanejo in jih ni treba vzeti na proizvod. Zelo težko pa jih je prikazati in ovrednotiti.

Venceslav KRISTAN:
Znan nam je podatek, da je v našem proizvodu tri četrtine materialnih in drugih stroškov in samo četrtino predstavljajo osebni dohodki. Zato je toliko bolj pomembno, kako bomo dobro porabili material, ne pa iskati rezerv v osebnih dohodkih. Seveda na to veliko vplivajo tudi organizacijske in druge možnosti, pomembni so tudi drugi stroški. Še bolj bi morali iskati rezervne rezerve, na primer pri usnjem, ki danes predstavlja ogromne vrednosti, delati tudi soren ter težiti, da čimveč neidočega (nekurantnega) materiala odprodamo, in zavržemo le tisto, kar je res neuporabno.

Še bolj bomo morali stremeti za tem, da bo vsaka faza v delovnem procesu kvalitetno opravljena, saj vemo, da naša usmeritev ni v povečevanju količine izdelane obutve, temveč v izboljšanju kvalitete dela in s tem v doseganju višje cene na tujih in domačem tržišču.

Jernej PETERNELJ:
Proizvodnja in njene zahteve se kar naprej povečujejo, vemo tudi, kako drag je danes material, vendar smo s skladišči na istem, kot je bilo nekaj let nazaj. Nimamo ustreznega prostora za raztovarjanje in spravilo materiala in lahko rečemo, da imamo skladiščniki dokaj slabe delovne pogoje.

Za naprej pa lahko želim le še več dobrega sodelovanja in povezave ter večjo zainteresiranost za delo, seveda z ustreznim nagrajevanjem, ki je pogoj za doseg čim boljših rezultatov dela na vseh področjih.

Venceslav KRISTAN:
Tudi na področju organizacije bi lahko še marsikaj naredili.

Nataša DEMŠAR:
Organizacija dela v šivalnici je največkrat pomanjkljivost zato, ker se stvari začnejo reševati šele v našem oddelku. Čeprav se je tudi tu že nekaj izboljšalo, menim, da bi se kaj še dalo narediti. To pa ponavadi opazimo in občutimo šele pri menjavah artiklov, posebno če delamo neko večjo količino dalj časa.

Menim, da še vedno vse preveč pritiskamo le na delavca, da bi čimveč naredil, tisti, ki pa so na nas vezani, pa še vedno ne naredijo vsega, kar bi lahko, da bi bilo delo bolje organizirano. In če govorimo o tem, da je potrebno dvigniti produktivnost, se le-ta ne bo mogla dvigati samo pri delavcih, temveč pri vseh, ki na to lahko vplivajo.

Torej, še vse preveč se iščejo rezerve le pri delavcih na normi in v neposredni proizvodnji. Stalno nas opozarjajo na disciplino, večjo storilnost, odreja odmora, ipd., kar vsekakor mora biti, vendar trdim, da se tega v ostalih službah ne držijo in ne naredijo vsega, kar bi lahko. Ljudje v proizvodnji to opažajo predvsem takrat, ko pride do kakšnih tehničnih napak, da se ne ukrepa pravočasno in ne poišče krivca. To pa lahko povzroči ogromne stroške.

Tako na disciplinski komisiji ponavadi obravnavamo kršilce zaradi uživanja alkohola, zamud in drugih izostankov, kar vsekakor so prekrški, vendar dobro vemo, da so ljudje tudi na nekaj višjem položaju kršilci in jih na disciplinski nihče ne prijavi; delavci imajo prav, ko nam to očitajo.

Moti me tudi, da se raje ustavljam pri malenkostih, kot pri velikih stvareh.

V zvezi z raznimi doplačili pa bi rekla, da jih delavci raje nimamo, in želimo, da bi bilo delo tako pripravljeno, da ne bi bila potrebna. Vendar to vedno ni mogoče in prav doplačilo na majhne serije je uvedeno zaradi tega, da se delavki, ki je ves čas uspešno delala in dosegala normo, doplača v primeru, ko so serije razdrobljene in se je potrebno sproti privajati na novo delo.

Seveda pa bi se marsikaj moral kdo vprašati, zakaj neka delavka, ki je imela stalno določeno povprečje, kar naenkrat odstopa od tega povprečja in ji je potrebno doplačati.

Vzroke bi prav gotovo morali raziskati, ne pa da se zadovoljimo z doplačilom.

Menim tudi, da bi morali stvari reševati tam, kjer se dela in napake odpravljati tam, kjer nastajajo.

Samoupravna zavest pada in dokler se je to odražalo le v obliki nekega odpora, so bile zadeve še sprejemljive, stvari pa včasih prehajajo v neko malodušje in to je za razvoj samoupravljanja zelo slabo.

Do tega pa je prišlo zato, ker

je vse preveč stvari že vnaprej določenih, dogovorjenih, ljudi nihče ničesar več ne vpraša, nimamo niti oddelčnih sestankov, tudi miselnost »oni zgoraj« in »oni spodaj« se pogloblja in ljudje menijo, da na stvari ne morejo več dosti vplivati.

Delavci, ki skrbijo, da delo poteka v redu, bi morali v prvi vrsti skrbeti tudi za dobre medsebojne odnose. Zavedati bi se morali, da smo ljudje z vsemi svojimi težavami in potrebami in da bi na nas gledali tudi s te plati, ne samo da bomo čim več delali.

Malo bolj bi se lahko poglobili v probleme, ki se kar naprej pojavljajo in jih skušali razrešiti. S tem, ko bi ljudje opazili, da se neko danje zanima, bi se tudi medsebojni odnosi gotovo izboljšali.

Tu bi moral svojo vlogo odigrati tudi sindikat in se še posebej ukvarjati z nekaterimi vprašanji, npr. pri osebnih dohodkih s tistimi, ki zaslužijo manj kot 30.000.- din, in to raziskati. Tu bi omenila še, da odhajajo v pokoj delavci s polno delovno dobo in kvalificirani, toda s tako nizko pokojnino, da je to gotovo sramota za nas in našo družbo.

Kar zadeva delovanje zveze komunistov in ostalih DPO, menim, da bi morali imeti skupne sestanke, ker je naša organizacija prešibka, da bi zmogla sama reševati težave, ki se postavljajo pred nas.

Milomirka GNJATOVIĆ:

Po mojem mišljenju so največji problemi v Alpini nepravčasna izdelava obutve in zato zakasnele dobave obutve v naše prodajalne; to govorim v zvezi s TOZD Prodaja, kjer so mi problemi najbolj poznani.

Kar zadeva proizvodnjo, menim, da za mrežo dela med zadnjimi. Tako se je dostikrat zgodilo, da pomladanske obutve nismo dobili v prodajalne v mesecu marcu, zimske pa ne konec septembra, oz. v začetku oktobra. Letos smo imeli največje zakasnitve s pancercji, ki jih bomo začeli prodajati šele v decembru, januarju...

S tem pa se kopicijo zaloge. O vsem tem pogosto razpravljamo na naših rednih letnih konferencah, vendar kljub temu ni posebnih izboljšav. Na primer, letos smo se dogovorili, da bi v bolj oddaljene prodajalne dostavljali obutev s tovornjaki. To se je zgodilo enkrat v začetku sezone, sedaj pa nikdar več.

Če bo še v naslednjem letu tako, ko bo v veljavi nov sistem nagrajevanja, lahko rečem, da bodo prodajalne s tem oškodovane. Kajti mi nismo edini, ki lahko vplivamo na boljšo prodajo in koeficient obračanja zalog. Lahko vplivamo na naročanje, modele, zelo težko pa vplivamo na dobavo blaga.

Glede izbire modelov bi omenila, da je bila v zadnjih dveh sezonah izbira izredno majhna. V pomladni in jesenski kolekciji velike prodajalne niso mogle izpolniti zmogljivosti, prisiljeni smo bili, da naročimo tudi tiste modele, za katere smo bili prepričani, da ne bodo dobro prodajni. Ugotavljamo tudi to, da so bili posamezni artikli in grupe iz kolekcije zelo uspešne in dobro prodajne. Vendar prodati moramo več kot 70% kolekcije, da lahko rečemo, da je dobro prodajna. Preveč smo se preusmerili na skaj in iz prodajaln pogosto sporočamo, da skaj ni tako privlačen za potrošnike; saj vemo, da dobro prodajamo le kvaliteto usnjeno obutev, kljub višji ceni. Sedaj skaj ne gre več in iz tega materiala bi kvečjemu lahko izdelali sandale in kakšen model nizkih čevljev ali škornjev.

Alpina je kot delovna organizacija gigant in ima še dovolj rezerv, ki bi jih kazalo izkoristiti in začeti je potrebno od začetka, to je od nabave repromaterialov, kontrole tega materiala in naprej proizvodnje in izpolnjevanja rokov. Pri nas ni pomembna cena, če proizvod ni ustrezen in kvaliteten. Najboljši dokaz, da Alpina lahko naredi dobro obutev, je bila pred leti kolekcija Robin Hood, ki smo jo prodali 97%.

Delo-življenje:
Kje so še problemi v odnosu prodajalne do centrale; v informiranju ali v sodelovanju?

Milomirka GNJATOVIĆ:
Slabo smo povezani med seboj in premalo informirani. Problem je tako v sodelovanju, kot tudi informiranju. Na primer, če naši delegati prihajajo z nekim mišljenjem, ki je na terenu, se zelo težko upošteva in je potrebno precej časa, da s kakšnim predlogom uspejo.

Pogosto smo o teh težavah razpravljali tudi na izvršnem odboru zveze sindikatov, med drugim o proizvodnji, kvaliteti, dobavi blaga, disciplinski komisiji, precej pogosto smo razpravljali o osebnih dohodkih. Smatramo, da Alpina, kot tako uspešna de-

VAŽNO JE ...

... DA VEMO

Kadrovske novice

V mesecu decembru 1985 je nastopilo delovno razmerje nekaj manj delavcev, in sicer 5, z delom pa je v tem mesecu prenehalo 8 delavcev.

V TOZD Proizvodnja so začeli delati Oskar Petrič in Sonja Demšar v oddelkih v Žireh in Janja Likar v obratu Gorenja vas. V TOZD Pro-

daja sta nastopili delovno razmerje Dobrica Pakter in Zorica Toth v novo odprti prodajalni v Vukovaru.

Z delom so v TOZD Proizvodnja prenehali Tone Kastelec in Peter Petrovič, ki sta bila v delovnem razmerju za določen čas, Janez Šubic je odšel v JLA, Jožica Možina je dobila službo v svoji stroki.

Z delom je v TOZD Prodaja (prodajalna Maribor) prenehala Mirko Šalkovič, v delovni skupnosti skupnih služb pa so prenehali z delom Borut Kregelj, Viljem Jesenko in Janko Rejc, ki je odšel na služenje vojaškega roka.

Dozročili so se

Ob vstopu na novo življensko pot sodelavcem: Martini Jesenko in Oskarju Petriču, Karli Kumer, Damjani Mlinar, Mojci Eržen in Anastaziji Trdina iz prodajalne Domžale, iskreno čestitamo in jim želimo v zakonu predvsem medsebojnega razumevanja, sreče in zadovoljstva.

Dopisujte

RAZGOVOR ZA

lozna organizacija, ne bi smela imeti tako nizkih osebnih dohodkov. Če je Alpina, kot tovarna na ravni republike, bi morali biti tudi osebni dohodki na tej ravni. Upam si trditi, da bi v takem podjetju, kot je Alpina, v Srbiji na primer, delavci prejeli dvakrat višje osebne dohodke, kot jih imamo v Alpini.

Glede ostalih predlogov in pripomb bi izpostavila še reševanje stanovanjske problematike. Menim, da bi morali dati več sredstev delavcem za nakup stanovanj in gradnjo hiše, torej za posojila, saj na ta način rešimo veliko več stanovanjskih vprašanj, kot pa če kupimo stanovanja. Posojilo se vrača, če pa kupimo stanovanje, ostanejo sredstva nepovrnjena.

Se vedno pa se naši predlogi in naše pripombe premalo upoštevajo in to gotovo ni pravilno.

Za naprej pa želim, da bi bile službe še bolj povezane med se-

boj in da bi bilo sodelovanje še boljše.

Glede zasedanj delavskega sveta pa smo pravočasno in dobro obveščeni, čeprav tudi v teh materialih pogosto ni gradiva prav za nas zanimive in pomembne točke (na primer za poračun). Dobra oblika sodelovanja in informiranja pa je Informator, s katerim se dobro seznanimo; predvsem s pomembnimi rezultati poslovanja in druge zadeve, ki so za nas pomembne.

V letu 1986 je moja želja, da vsi delamo, sodelujemo in da imamo dobre medsebojne odnose.

Zaključek:

Pravzaprav ni kaj dodati. Morda le to, da ponovimo zahtevo: delati z vso vestjo, da bodo rezultati čimboljši. Pri tem pa ne pozabiti na človeka, ki bo spet lahko vplival, da bo razvoj hitrejši.

Z njimi je rasla Alpina

»Deset let sem delal v Beogradu. Po prvem »štrajku« v Žireh smo namreč nekateri v kuvertah ob tedenski plači dobili tudi listek, da smo odpušteni...« je pripovedoval Tone Naglič.

To je bilo leta 1936 v Postolarski zadrugi, ko so se žirovski čevljarji s stavko zavzeli za svoje pravice.

»Plače so bile res premajhne; ob tem pa smo vsak dan delali 10 – 12 ur.

V okviru Jugoslovanske strokovne zveze (in krščanskih socialistov) je bila stavka popolnoma legalno prijavljena srezke-mu glavarju v Logatcu. Iz Ljubljane so v Žiri prišli tedanji vodja tega gibanja: Žumar, dr. Marjan Breclj in Tone Fajfar, ki so nas seznanili z vsem potrebnim, ker sami nismo imeli nobenih izkušenj.

Začeli smo s štrajkom in ga vodili 4 – 5 dni. Nekaj ljudi je še vedno delalo in posamezniki smo dobili zadolžitve, da jih prepričamo, da se pridružijo stavki. V glavnem smo uspeli, kot stavkokaži pa so ostali delavci, ki so bili sorodniki mojstrov. Med stavko smo se vsak večer sestajali in ugotavljali, kaj se dogaja.

Končalo se je uspešno – s kolektivno pogodbo, s katero je bilo za posamezno vrsto obutve določeno plačilo. Izvolili smo tudi delavske zaupnike in v Postolarski sem bil to jaz. Moram reči, da je ta pogodba nekaj časa držala, nekoč pa smo na list-

ku dobili za izdelavo nižjo ceno, opozoril sem mojstra – toda ob tednu sem dobil odpoved...

Nekaj časa sem iskal službo po Gorenjskem, potem pa se nas je nekaj Žirovcev odločilo, da gremo v Beograd v vojaško delavnico.

Tako je šlo do vojne. Potem so Nemci razglasili: ali na delo v rudnike v Nemčijo ali v delavnico nazaj. Tako sem z družino ostal do osvoboditve Beograda 20. oktobra 1944.

Toda kmalu so se po Beogradu spet pojavili plakati. Kdor je delal v vojnem zavodu, naj se takoj javi na delo.

Dobro se spominjam nekega zbora delavcev kmalu po tem. Nekdo se je oglašil in menil, da ni prav, da so med nami delavci, ki so delali pod Nemci.

K sreči je bil prisoten nek višji funkcionar, ki je razpravo naglo zaključil: »Če ne bi bilo v okupatorskih delavnicah naših ljudi, kje bi mi dobili obutev, obleko in podobno!«

Kmalu pa so mi pisali od doma, da se v Žireh spet organizira čevljarstvo. Tako sem se vključil v delo kot vsi ostali. Nekaj časa sem delal pri »Arharju«, potem pa še v novi tovarni na raznih delovnih fazah.

Zbolel sem in že je kazalo, da ne bom mogel več delati, saj sem že dobil invalidsko rento.

Vendar so se stvari izboljševale. Preden sem dokončno pristal v skladišču materialov, sem bil mojster pri šivanju okvirjev, »štancal« sem v sekalnici, pripravljajal za trak, itd.

Ko sem delal kot vodja skladišča in prevzema materiala, lahko rečem, da je bilo bistveno drugače kot sedaj. Res je bilo manj materiala, toda ni bilo nobenih pripomočkov, viličarjev...

Tako razmišlja Tone Naglič, ki se ga leta kar nič ne primejo.

N. P.

S POGLEDOM V PRIHODNOST

Upokojenci veseli naših uspehov

Tudi letos so se upokojenci v velikem številu udeležili vsakoletnega novoletnega srečanja.

Ce še ne veste, skupno je naših upokojencev 401 in kar lepo je bilo pogledati, ko je v jedilnici pred novim letom sedelo toliko naših nekdanjih sodelavcev, čeprav od lani v Žiri ne vabimo več nekdanjih prodajalcev, za katere sedaj pripravijo srečanje kar v prodajalnah, kjer so nekdanj delali.

Najprej jih je pozdravil predsednik konference OO sindikata Janko Rupnik in se jim zahvalil za udeležbo ter v nekaj stavkih orisal dni, ki so jih prebili v tovarni, posebej pa še težke trenutke izgradnje in odrekani.

V imenu delavcev Alpine jim je zaželel še veliko zdravja in uspehov v letu 1986.

Glavni direktor Tomaž Košir je pozdravil navzoče in predstavil delo delovne organizacije v letu, ki se izteka.

Poudaril je nekaj glavnih dosežkov, in sicer izdelavo 2-milijontega para 27. novembra 1985 ter preseg plana za okrog 10 %.

»Smo delovna organizacija, ki se ne opira na ramena družbe, ampak družbi marsikaj daje. Če bi bilo takšnih delovnih organizacij več, bi ne bili v takšnih gospodarskih težavah, kot smo sedaj.«

Na koncu je vsem zaželel predvsem obilo zdravja in zadovoljstva v krogu domačih, vsem skupaj pa še, da bi

čez leto dni, ko se bomo ponovno srečali, lahko ugotovili, da so se razmere izboljšale in da bi že enkrat prišel čas, ko bi iz leta v leto bolj živeli.«

V imenu upokojencev se je za povabilo in sprejem zahvalila Slavka Mlinar: »Veseli smo, da delovna organizacija, kjer smo tudi sami delali, zanje vedno večje uspehe. Zahvaljujem se direktorju za predstavitev dela, uspehov in težav, predsedniku sindikata za uvodne in pozdravne besede, delavcem v proizvodnji in strokovnih službah ter vodstvenim delavcem pa v imenu vseh upokojencev in Društva upokojencev Žiri želim, da bi še naprej dobro sodelovali.«

Množica razpoloženi upokojencev kar vabi in v nekaj čisto slučajnih pomenkih sem izvedel marsikaj zanimivega.

V začetku sta upokojence pozdravila Janko Rupnik in Tomaž Košir

Rudolf Kristan, Štefan Oblak in Franc Grošelj so med našimi najstarejšimi upokojenci

Upokojenci so si z zadovoljstvom ogledali našo proizvodnjo

Kako je bilo nekdanj, kako je danes, je bila prilika za pogovor

Tudi veteranke iz nekdanjega Čevljarja si želijo ogledati nov obrat v Gorenji vasi

Antonija Andreuzzi, Cilka Mahnič, Suzana Sporiš in Valentina Bogataj so med našimi najmlajšimi upokojenkami (Obrnit)

N. P.

Pet kilogramov soli pojemo dnevno

Prostori lepo urejeni, čisti. Tudi stroji so tu, nove kuhinjske posode — ponve, kotli, topla voda ...

Izgleda kar lepo.

Tu sem dan po srečanju upokojencev; kje neki so vsi. Takoj izvem: pripravljajo piščance za jutrišnjo malico ... »Kako pa ste ve zadovoljne«, povprašam. »Veliko boljše je, kot je bilo nekdanj. Toda tu je še vedno vlaga, mokrota, ki pride v čevlje, preprihi, večkrat nas zebe ...«

Vsak teden je ena dežurna, v službo prihaja celo ob treh zjutraj. Treba je dati kuhati meso, krompir, da je

ob šestih vse kuhano in lahko pripravljajo naprej. Poskrbljeno je za delitev dela.

Vodja kuhinje Andrej Poljanšek pove:

»Jedilnik sestavljam sam, tako, da je sestava hrane primerna. Doslej so še vsi vzorci pokazali, da kuhamo za najbolj zahtevna fizična dela ... Ljudje marsikdaj niso zadovoljni, ne vem zakaj? Sicer pa sta v kuhinji na vsaki izmeni po dve kuharici, pripravljalke prav tako delajo na dveh izmenah.«

Razgovor steče:

»Res je veliko bolje. Za vsako opravilo imamo svoj prostor. Tudi stroji so. Toda

še vedno je treba, na primer, solato prati tudi na roko. Za tiste, ki jedo, pa tudi za nas, je neprijetno, če kdo najde kakšnega polža, ki ga stroj ne izloči ...«

Problem je tudi, če za sobote ne vedo točnih podatkov, koliko ljudi bo delalo.

Radovednost mi ne da miru. Koliko porabimo soli na dan?

»Vse merimo: 3 tone mesa na mesec, (oz. 100 kg na dan) 4 tone krompirja, 3,5 ton kruha, 100 kg solate na dan (soli 5 kg na dan)«, zanimivo, kajne.

Točilna miza z dvema točajkama je sestavni del kuhinje. Obe polnita tudi avtomate — petkrat dnevno. Deljen delovni čas 6.—11. in 17. do 20. ure. Oskrba ni tako skromna, kot govorijo: ribe, siri, pašteta, marmelada, med, čokolad je kar deset vrst ... Prometa je okoli 25 milijonov din. Vse dobavlja Veletrgovina Loka.

Na koncu še zanimivost: osnovan bo svet delavcev, ki se bo sestajal vsak mesec in ki bo lahko vplival na delo kuhinje. In da ne pozabim: z osebnimi dohodki niso najbolj zadovoljni: »Toda vsako delo je po svoje zahtevno«, pravijo, in delajo naprej.

Izgleda, da bo malica zelo okusna

Tončka Pečelin, Anica Mlinar, Silva Zupančič in Iva Erznožnik so v en glas pripovedovale:

Dela imamo dovolj in čas gre zelo hitro naprej.

Pokojnine so res bolj slabe in tudi me smo že občutile razmere, ki jih tisti, ki odhajajo v pokoj v teh časih, občutijo še bolj, pa smo upokojene že več kot 5 let.

V finančni službi se je delo precej spremenilo. Veliko ročnega in s tem zamudnega dela je nadomestil računalnik; tu ste zelo napredovali. Podatki so tako hitreje pri roki in to je najvažnejše. Tudi ljudje so sedaj bolj usposobljeni za delo, ker imajo že v času izobraževanja ustrezno prakso.

V letu 1986 želimo vsem predvsem obilo trdnega zdravnja, delavcem Alpine pa še naprej veliko uspehov pri delu.

Ivan Pečelin, ki je včasih delal kot glavni kontrolor, je povedal: »Res bo že leto, ko sem odšel v pokoj, toda do novembra sem s pogodbo o delu še delal za Alpino. Sedaj še tega ni. Moram pa reči, da mi v »penziji« ni dolgčas. Določil sem si »vozni red« in tega se držim. Čez dan je vedno dovolj dela. Tudi veliko planinarim; to je sploh moj konjiček in v planine bom hodil, dokler bom mogel.«

Franciška Kavčič, Marija Tavčar in Rozalija Miklavčič so prišle iz Gorenje vasi.

»Me smo vse starejše delavke in smo delale še v nekdanjem Čevljarju, še preden se je ta priključil Alpini. Ja, res, ne vemo, kako bi bilo, če ne bi bilo Martina Klemenčiča, ki je kot tedanji vodja delavnice priskrbel delo...«

Na srečanje rade pridemo in v delu opažamo velike spremembe. Pogoji dela se spreminjajo, prav tako izdelave, material... Rade bi kdaj prišle še v obrat v Gorenji vasi in upamo, da bo to drugo leto, ko bo končana gradnja dodatnih prostorov gorenjevaškega obrata.«

Človek pomisli: saj nisem prišel med upokojence, temveč na »ohcet«, ko zagleda omizje najmlajših upokojencev.

Valentina Bogataj, Suzana Sporiš, Cilka Mahnič in Tončka Andreuzzi, so bile kar zgovorne.

»O, že v tem času, odkar nas ni več v Alpini, se je

marsikaj spremenilo. V finišu so narejene odsesevalne naprave in je sedaj zrak boljši.

Vesele smo, da Alpina tako dobro »stoji«, ko vemo, da so časi kar težki, in marsikatera delovna organizacija komaj rine...«

Takole srečanje je prilika, da gremo malo med nekdanje sodelavce, se malo posestim. Prav škoda je, kdor se srečanju odpove.«

Tu je omizje najstarejših: Franc Grošelj, Rudolf Kristan in Štefan Oblak.

Toda živahno je, prav tako kot drugje.

Spomini, spomini:

»Ni za povedat, kakšna razlika je med delom nekdanj in sedanjo proizvodnjo,« je ugotovil Franc Grošelj: »Veselimo se, ko vidim tak napredek.«

»Res sem najstarejši upokojenec tu na srečanju, tudi najdlje sem v penziji«, je živahno pripovedoval Štefan Oblak.

»Po vojni sem delal v »Sori«, potem pa so me leta 1947 invalidsko upokojili.

Ni mi za kosilo, družba — ta me veseli in tu je veselo.

Pogovorimo se malo, kako je bilo nekdanj, kako smo delali, fantovali, saj je bila cela Poljanska dolina naša...«

Rudolf Kristan je bil pred nekaj dnevi še nekaj bolan, zdravnik mu je prepovedal hoditi ven... Toda, nič ne pomaga, vedno živahni Rudl je tukaj, nekoliko bled sicer, toda razpoložen, kot vedno.

»Vse je v redu, zadovoljni smo, le ozvočenje bi bilo »žihar« ob takih srečanjih, da bi vsi slišali...«

»Pa oglasi se kaj«, pravi, še poln načrtov, kaj vse bo delal.

Približno tako je bilo povsod. Veselje da napredujemo, srečanje, spomini. Na svidenje prihodnje leto!

N. P.
A. K.

Žirovski borci sredi dogajanja

Čeprav ni sredstev, lahko naredimo marsikaj

Žirovska organizacija Zveze borcev, ki šteje preko 300 članov, se je sestala 22. decembra v Družbenem domu Partizan. Kljub starosti in boleznim je bilo na sestanku več kot 120 ljudi. Tudi razprava je bila predvsem usmerjena v razreševanje sedanjih težav v družbi in nakazala nekatere nujne usmeritve v prihodnje.

Kar zadeva začrtane cilje, so borci menili, da so potrebni strogega preverjanja, če res temeljijo na pravih osnovah. Realizacija teh ciljev je odvisna predvsem od nadaljnega uveljavljanja in krepitve samoupravnih družbeno ekonomskih odnosov, za katere se bodo delavci sami odločali in bodo na podlagi teh odločitev motivirani za boljše in produktivnejše delo.

Veliko je odvisno tudi od tega, kdo je na vodilnih mestih. Borci so menili, da je treba zaostri tudi boj proti nesposobnim vodilnim kadrom, ki naj gredo na manj odgovorna mesta, na njihovo mesto pa naj pridejo strokovno bolj usposobljeni in našemu sistemu predani ljudje.

Veliko ljudi na vodilnih delovnih mestih se zadovolji le s tem, da opravi svoje delo na delovnem mestu, ne čuti pa nobene potrebe, da bi se vključili v delo v organih krajevne skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah. Tako v teh organih ostajajo še vedno, kot pred štiridesetimi leti, ljudje, predani idejam socializma in dostikrat premalo strokovni in izobraženi, da bi lahko bilo delo teh organov še boljše.

Na sestankih, proslavah in pri drugem neplačanem delu srečujemo vedno iste obraze, med katerimi so mnogi že izčrpani od dolgoletnega dela, vendar še vztrajajo, ker mladim ni.

To je bilo nekaj poudarkov iz referata na sestanku, kjer so zahtevali poglobljeno delo družbenopolitičnih organizacij. SZDL kot najširša organizacija naj svoje politično delovanje usmeri tako, da mladi in izobraženi ljudje ne bodo več stali ob strani.

Menili so tudi, da je treba podpirati akcije, ki izhajajo iz interesov krajanov, za kar imamo v kraju veliko zglodov. V času, ko ni dovolj sredstev, je še bolj važno, da smo dobro organizirani, da marsikaj naredimo s prostovoljnimi delom.

Ob vsem tem pa borčevska organizacija ne pozablja na svoje člane, ki starejši ali bolni potrebujejo pomoči...

Skratka, ugotovimo lahko, da smo bili priča razpravi, ki nam je lahko kašpot. Izkušnje in revolucionarne tradicije moramo vzajemno bogatiti z ustvarjalno močjo mladim.

V tem je ogromna moč, ki bo kos vsem težavam.

Lojze Kolenc

Sejem — priložnost za dober nakup

TO JE NAŠ KRAJ

Dvorana DPD Svobode kmalu nared

Stvari se odvijajo tako hitro, da se človek zбожи, da bo, ob objavi v časopisu, že vse čisto drugače...

Tak je bil prvi vtis, ko sva se z Brigito odpravila v prostore DPD Svoboda v Žireh. Medtem ko so pleskali strop, je že vse pripravljeno za montažo lesene obloge na steni. V avli spet gibanje, sanitarije so praktično povsem nove... Kaj meni Tone Žibert, ki vodi dela?

»Dela napredujejo zelo v redu, vendar bodo končana v drugi polovici januarja. Pri obnovi sodelujejo: Slikoplesk iz Škofje Loke, ki bo poleg pleskanja vseh prostorov poskrbel še za toplotno izolacijo odra. Obrtnik bo opravil vsa keramična in tlakar-ska dela, torej tudi brušenje parketa. Mizarstvo Žiri bo izdelalo in položilo stenске obloge. Elektrovod iz Ljubljane je vgradil kompletno električno instalacijo, Poliks ograjo na balkonu in opravil nekaj drugih kovinar-

skih del, Alpina pa bo s svojimi delavci vzdrževanja poskrbela za izolacijo vrat in manjša mizar-ska dela.

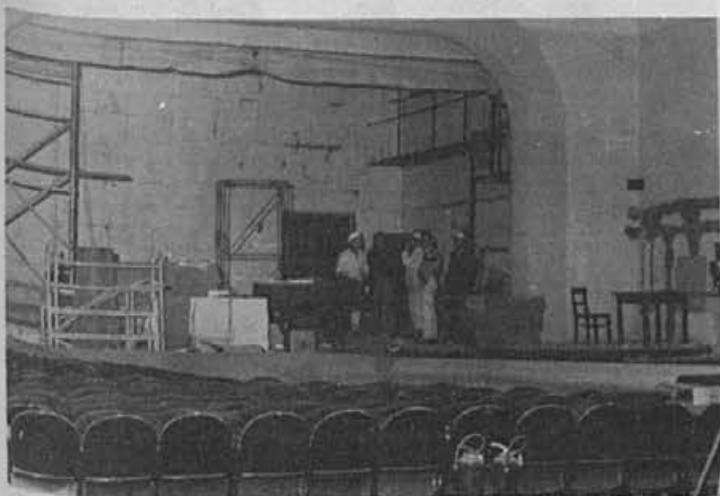
Torej gre za generalno obnovo dvorane in pomožnih prostorov — sanitarij, avle. Vse to bo skupaj stalo približno staro milijardo.

V ozadju dvorane bo stena, ki bo sicer zmanjšala dvorano za nekaj sedežev, vendar bo možno kasnejše dograjevanje, ne da bi morali spet izprazniti dvorano.

Stroške obnove v glavnem krije krajevna skupnost Žiri, nekaj sredstev pa bo seveda primaknilo kulturno društvo samo, medtem ko občinska kulturna skupnost, pa tudi republiška kulturna skupnost, so bile tudi obljube, zaenkrat še nista prispevali ničesar, je zaključil svoje poročilo Tone Žibert.

Kot kaže bomo v Žireh spet imeli lepo in funkcionalno dvorano.

N. P.

Dela v dvorani DPD izredno hitro napredujejo

Vahči

Namen in pomen besede »VAHČI«, ki na Žirovskem pomeni Dan mrtvih ali vseh svetnikov dan, ni mogoče povsem razložiti. Vsekakor mora biti ta beseda kaka nemška izpeljanka, ki je stvar jezikoslovca. Mali hlebčki, katere so reveži v dneh pred dnevom mrtvih prosjačili po kmetih, se imenujejo vahči. Ponekod izven Žirov jih imenujejo prešce, okoli Ljubljane pa dušice. Prešce pečejo ponekod kot opresnike brez kvasa. V Žirovski kotlini, kjer je zamočvirjena zemlja, je bila v preteklosti slaba pridelava žit. Do prve svetovne vojne so pekli vahče v glavnem iz ovsene moke. Vahči iz take moke so se v rokah kar razleteli. Kasneje so jih mešali z rženo moko, kar tudi ni bilo dosti boljše. Ker so »dobrotniki«, ki so pekli vahče iz take moke prišli na slab glas, so zaradi ponosa prešli na peko boljših vahčev. Med pšenično moko so začeli mešati ajdovo moko, ki je bolj suha. Tak kruh so reveži lažje sušili, da so ga imeli za čez zimo do pomladi.

Med revnimi bajtarji je v preteklosti gospodarila lakota in pomanjkanje. Ob kopici otrok so se poleti udinjali kot dninarji pri kmetih in se za časa kmečkih opravil na polju in gozdu tako nekako preživeli. Ko pa je nastopila zima, so morala lačna usta večkrat zaman molelovati za skromno hrano. Dnine čez poletje niso zadoščale za preživetje zime, tja do poletja ali pomladi. Pred vahti (dnevom mrt-

vih) so se reveži vsaj za silo opomogli s krušno ozimnico — vahči. Kmetje v Žirovski dolini so dajali vahče v glavnem svojim dninarjem, med tem, ko so drugim največkrat zaklepali vrata. Ko se je pred drugo svetovno vojno opomogla čevljar-ska obrt, so posamezni mojstri dajali vahčarjem po dinar miloščine kakor beračem, bili pa so tudi mojstri, ki so ta dan zaklepali vrata. Gostilničarji so dajali dva dneva pred vahti svojim revnim pivcem frakelj šnopsa zastonj v ta namen. Tudi peki so napekli za svoje siromašne odjemalce vahče. Trgovci pa so dajali ta dan otrokom pisalna peresa ali druge reči. Bolj radodarni so bili z vahči kmetje po okoliških vaseh, kjer so bili tudi vahči boljše, kakršen je pač bil kmet in njegov ponos. V Goropkah so imeli dva dneva trume vahčarjev, ki so s svojimi malhami ali koši obredli tudi Opale in Izgorje. Tu si moral kleče zmoliti očenaš za duše v vicah, preden si dobil hlebček, pri nekem kmetu pa se je kleče molil celo rožni venec, kar je bilo za marsikaterga vahčarja izguba časa pri lovu za vahče. Kjer niso pekli vahčev, so se oddolžili v denarju. Lahko so dali tudi le 25 par, kar je bila takrat najmanjša enota dinarja. Včasih je med svoje vrstnike vahčarje zašel brez vednosti staršev tudi kakšen gruntarski sin. Temu so potem doma krepko iztepli zadnjico, ker je izdal gruntarski ponos in zašel med prosjake.

Na Cerkljanskem vrhu okoli Cerknega so imenovali vahče prešce. Delili so jih vsem okoliškim revežem, če je hodil k njim na dnino ali ne. Napekli so jih sto ali tudi več, kolikor je bilo treba. Če je zmanjkalo hlebč-

kov, so namesto teh dali merico moke, žita ali drugega, kar se je našlo v shrambi. Vsekakor so morali revnim obiskovalcem ta dva dneva nekaj dati, drugače ni bilo zadoščeno za pokoj duš.

Janez Jelenc, župnik in kronist v Ledinah je med drugim zapisal v svoji kroniki o nabiranju vahčev v teh krajih in njihovih običajih naslednje:

»Vsak, kdor bere vahče, ni samo dolžan da zalona (se zahvali), marveč mora položiti vahček na travo in mora zmoliti za dobrotnike toliko očenašev, kolikor je travic pod hlebčkom. Zatem v svoji kroniki nadaljuje:

Žirovci kaj radi berejo pred Vsemi svetimi takimenovane vahče ali vahčke. Ta dan pride na Ledine kar leze in gre; otroci in starci, mlade ženske in možje, potrebni in nepotrebni, vse gre gor na Ledine, da berejo vahčke. Velikokrat so med temi vaščkarji, ki gredo od hiše do hiše tudi taki, da pitajo svojo 4-nogato živalj s tem kruhom.»

Zapisovalec Leopold Urh iz Rovt pa je letos o vahčih takole zapisal:

Po prvi svetovni vojni in tudi še dosti pozneje so bili za nas »bajtarje« hudi časi. Vsega je primanjkovalo, pa tudi kruha ni bilo. Seveda za večje kmete to ni veljalo. Oni so pridelali pšenico, ječmen in oves. Tukaj v Rovtah in v Zaplani je bila navada, da so kmetje za »vse svete« pekli majhne hlebčke, katerim so rekli »vahči«, v Zaplani pa za sv. Martina 11. novembra, ki so jim rekli »martinčki«. Spekli so jih po 50, 60 ali tudi po 100 vsak. Mi, ki smo bili lačni kruha, smo potem hodili od hiše do hiše in v vsaki smo dobili po hlebček. Tudi iz Logatca so hodili, včasih cele procesije. Če so bili kmetje

dobri, so pekli iz pšenične ali vsaj ječmenove moke, pri nekaterih pa smo jih dobili pečene iz ovsene moke, katerih nismo bili tako veseli. Ker smo se bali da bo teh vahčev oziroma martinčkov prehitro zmanjkalo, smo vstajali že ob štirih zjutraj, ko je bila še tema in šli takoj na pot in prve kmete budili, da so se jezili, kaj tako zgodaj prihajamo. Pri nekaterih kmetih smo morali moliti, drugače hlebčka nismo dobili. Če je zmanjkalo hlebčkov, so nas gospodinje odpravile s pestjo suhih hrusk ali orehov. Nemaokrat smo se s kakšnim nevoščljivcem tudi stepli in opraskali. Zvečer so bila naša mlada ramena kar težko nosila 30 ali 40 hlebčkov, kolikor nam jih je uspelo nabrati čez dan. Naše mame so te hlebčke večinoma posušile, da smo jih pozneje otroci tako posušene pozimi glodali na peči.

Po zadnji vojni je navada nabiranja vahčev izumrla, tudi zaradi vojnih razmer, ko so množice lačnih oborožencev vseh pripadnosti požirale, ne samo kruh, temveč tudi seme, ki naj bi rojevalo prihodnje leto.

V težkem ljudskem boju brezpravnih množic jugoslovanskih narodov si je legendarni vođa in slavni sin hrvaškega Zagorja v neenakem boju z močnejšim sovražnikom priboril s svojimi lačnimi in brezpravnimi dovolj kruha za vse, da jim ni bilo treba beračiti za vahče, prešce, dušice in martinčke, kot so imenovali hlebčke za lačne siromake, ki so si ga lahko enkrat na leto naberačili in se ga najedli, ali pa ga posušili za težke zimske dni, da so lahko glodali suhe skorje, katerih kruh je bil največkrat spečen iz najslabših vrst moke.

Ivan Reven

Iz društva računovodskih in finančnih delavcev Žiri

Bili smo kritizirani, vzpodbujani, v dilemi . . .

Društvo računovodskih in finančnih delavcev Žiri v zadnjem času ni bilo kdove kako dejavno in bili smo na razpotju: ali ostati samostojno društvo, ali se priključiti k DRFD Škotja Loka.

V septembru smo se po daljšem času sestali na občnem zboru in prevladalo je mnenje, da ne kaže ukinjati tistega, kar so naši predhodniki ustanovili pred triindvajsetimi leti in ob dejstvu, da je bila določena obdobja dejavnost društva dokaj razgibana.

Odločitev torej je: društvo DRFD Žiri ostane samostojno, nujno pa je poživiti njegovo dejavnost.

Na občnem zboru je bil izvoljen tudi nov izvršni odbor, ki se je prav kmalu sestel in konstituiral.

Po obravnavi o delu društva smo določili glavne smernice za delo in sicer:

- sprejem sprememb in dopolnitev pravil društva
- ureditev evidence članstva
- ureditev arhiva društva
- organizacija seminarjev in drugih vrst izobraževanja članstva
- organiziranje strokovnih izletov
- druge oblike dejavnosti rekreacijskega značaja in razne druge aktivnosti.

Od besed smo prešli k dejanjem. V začetku decembra smo organizirali v Žireh seminar o pripravah na zaključni račun 85. Seminar je vodila Helena Kenda iz Kranja. Organiziran je bil z namenom, da se seznanimo z novostmi v naši stroki, da se pri-

pravimo, da bodo družbena sredstva pravilno vodena in popisana, da bodo inventure dobre in dejanske evidence točne in usklajene, da bo letni obračun našega dela pravi.

Udeležencev, na seminarju je bilo preko 60 iz vseh žirovskih delovnih organizacij in tudi iz drugih bližnjih krajev. Bili so zadovoljni in menijo, da bi kaj takega še kazalo pripraviti.

Organizirali smo tudi strokovno ekskurzijo v Sevnico. Tam smo si ogledali tovarno Lisca, srečali smo se s predstavniki DRFD Sevnica, ki so nas seznanili z dejavnostjo njihovega društva in nam povedali svoje izkušnje ob tem.

Sicer lahko rečem, da bomo skušali delati tako, kot smo ob tej ekskurziji: v akcijo vključiti čimveč članov, oz. članic. Upam, da nas bo tudi v prihodnje delalo čimveč.

Imamo pa problem z denarjem, ker nimamo pravih virov dohodkov; skoraj vsaka akcija pa je povezana s stroški. Ker je naša dejavnost strokovnega, kakor tudi rekreativnega pomena in vključujemo večje število članov iz vseh žirovskih delovnih organizacij, seveda pričakujemo pomoč tako OZD; od skladov skupne porabe in sindikatov.

Za konec še informacija: v petek, 7. februarja bo občni zbor društva in obznanje dneva računovodskih in finančnih delavcev. Praznovati bomo skupaj z društvom DRFD Škofja Loka v Partizanu v Žireh.

Majda Jesenko

Na sliki pod 70-metrsko skakalnico — so z leve proti desni: zmagovalec Andraž Zupanič, Janez Debelak (2), Boris Pušnik (3), Robi Kopač (3) in Primož Kopač, ki je bil s skokoma 65,5 in 67 m peti. Tekmovanje si je ogledalo preko 500 gledalcev.

Lepa tekma starejših mladincev

5. januarja je bila na 70-metrski skakalnici v Žireh 3. tekma za pokal »COCKTA« v kategoriji starejših mladincev.

Zmagal je Andraž Zupanič iz Elektrotehne Ilirija Ljubljana, s skokoma 68 in 68,5 m in 208,7 točke; drugi je bil Janez Debelak iz istega kluba, s skokoma 68 in 67 m in 207,5 točkami. Tretje mesto pa sta delila Robi Kopač, SSK Alpina in Boris Pušnik, SSK Titovo Velenje, z 206,4 točkami.

Trenutna uvrstitev naših v pokalu

Pri starejših mladincih je Robi Kopač na 4. do 5. mestu, Primož Kopač pa je 7. Pri mlajših mladincih Primož Kopač vodi, skupaj s Tamšetom iz Titovega Velenja, medtem ko je Andraž Kopač 7. V kategoriji starejših pionirjev pa je prvi Andraž Kopač, medtem ko je Jože Vehar 10.

Dopisujte

Za mrliško vežico so darovali

Ivana Krvina in Slavko Bajuk 4.000.— din namesto venca, ob smrti sestrične Marije Potočnik.

Marjana Žakelj, Ob potoku — 2.500.— din ob smrti sina Janka.

»DELO — ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Strojarska ul. 2, n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Proizvodnja, TOZD Prodajo in Delovno skupnost skupnih služb. — Ureja ga uredniški odbor: Marija Albreht, Tatjana Dolenc, Milena Lukančič, Tatjana Mohorič, Helena Kavčič, Marjan Pišljari, Anuška Kavčič — tehnični urednik, Neško Podobnik — glavni in odgovorni urednik. — Izhaja mesečno, naklada 2200 izvodov. Fotografije: Brigita Zemljarič. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj

Finančno računovodski delavci se usposablajo